

Savaş Atı

Michael Morpurgo

Tudem
Modern
Klasikler

Savaş Atı

Michael Morpurgo

SAVAŞ ATI

© 2010, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1982, Michael Morpurgo

İlk baskı 1982 yılında, İngiltere’de *War Horse*
adı ile Kaye & Ward Ltd tarafından gerçekleştirilmiştir.

YAZAR: Michael Morpurgo

TÜRKÇELEŞTİREN: Arif Cem Ünver

EDİTÖR: Burhan Düzçay

DÜZELTİ: Şirin Etik

SANAT YÖNETMENİ: Geray Gençer

KAPAK İLLÜSTRASYONLARI: Elif Deneç

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Ekim 2010

On Dördüncü Baskı: Kasım 2016 (3.000 adet)

(İlk on üç baskı toplam 43.000 adet)

ISBN: 978 - 605 - 9604 - 45 - 1

Yayınevi sertifika no: 11945

Matbaa sertifika no: 26886

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde
tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt
ya da diğer yollarla iletilemez.

Savaş Atı

Michael Morpurgo

Tudem
Modern
Klasikler

Michael Morpurgo

Çocuk edebiyatının bol ödüllü yazarı Michael Morpurgo, 1943 yılında Londra yakınlarında doğdu. Çocukluğunun ilk yılları İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarının gölgesinde geçti. Londra Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra bir süre öğretmenlik yaptı, bu sırada kitap yazmaya başladı. 100'ün üzerinde eser üretti ve birçoğuyla önemli edebiyat ödüllerine layık görüldü. Kitaplarından beşi filme alındı, ikisi televizyon dizisine uyarlandı. Booktrust Okuma Teşvik Vakfı'nın Onursal Başkanı olan Morpurgo, 2003 yılında İngiliz Çocuk Edebiyatı Elçisi seçilmiştir. Whitbread Ödülü adayı *Savaş Atı* kitabı tiyatro ve radyo oyunlarının yanı sıra DreamWorks Pictures tarafından sinemaya uyarlanmıştır.

“Bu kitap, 1. Dünya Savaşı’nda yaşanan ve dile getirilmeyen o katliamları, tıpkı kendilerine benzeyen insanlarla çatışan askerlerin gözünden anlatıyor.”

Booklist

Lettice için

Bu kitabın yazılmasında birçok insanın emeği geçti. Özellikle Clare ve Rosalind'e, Sebastian ve Horatio'ya, veteriner hekim Jim Hindson'a; her üçü de Iddesleigh cemaatinden olan Albert Weeks, merhum Wilfred Ellis ve merhum Yüzbaşı Budgett'a teşekkürlerimi sunarım.

Yazarın Notu

Şimdilerde köyün toplantı salonu olarak kullanılan eski okul binasında, onu bir geçede durmuş duvar saatinin altında, küçük ve tozlu bir at tablosu asılı. Dimdik durmakta olan bu parlak tüylü, nefis al atın altında haç şeklinde beyaz bir leke var; bacaklarının yere yakın kısmındaki beyaz sekiler* ise birbirleriyle tıpatıp aynı. Sanki bizim karşısında dikildiğimizi yeni görmüş gibi başını çevirip kulaklarını dikmiş, özlem dolu gözlerle tablodan dışarıya bakıyor.

Salonun, kilise cemaatine hasat zamanı verilen yemeklere ya da bazı akşamlar yapılan eğlencelere ev sahipliği yaptığı zamanlarda bu tabloya üstünkörü göz gezdirenler için bilinmeyen bir atın, yetenekli ama adı sanı meçhul bir ressam tarafından yapılmış eski bir yağlı boya tablosundan başka bir şey değil bu. Böyle resimlere alışkın oldukları için dikkatlerini fazla çekmiyor. Fakat ona daha yakından bakanlar, bronz rengi çerçevenin alt kısmındaki bakır levha üzerinde yazan şu yazıyı görecekler:

Joey.

*Yüzbaşı James Nicholls tarafından,
1914 yılının sonbaharında yapılmıştır.*

Köyde Joey'yi hatırlayan kişi sayısı oldukça az; yıllar geçtikçe bu sayı daha da azalıyor. İşte bu kitapta Joey'in hikâyesi anlatılıyor, böylece ne o, ne onu tanıyanlar, ne de tanık oldukları ve içlerinden bazılarının ölümüne neden olan savaş unutulsun.

* At, eşek ve sığırların ayaklarındaki ak leke. [E. N.]

01

Tepeler, karanlık ve rutubetli ahırlar, başımın üzerindeki kirişlerin üzerinde gezinen sıçanlar... Tüm bunlar, birbirine girmiş bir şekilde, en eski anılarımı oluşturuyor. Ama hayvan pazarına götürüldüğüm günü çok iyi hatırlıyorum. O gün duyduğum dehşeti hayatım boyunca unutmadım desem yalan olmaz.

O zaman daha altı aylık bile değildim; çırpı bacaklarımla bir taydan çok leyleği andırıyordum ve annemin yanından birkaç adımdan fazla uzaklaşmışlığım yoktu. Açık arttırma meydanının o korkunç keşmekeşinde birbirimizden koparıldık ve onu bir daha hiç görmedim. İyi ve çalışkan bir çiftlik atıydı annem; artık genç sayılmasa da ön ve arka bacaklarındaki kaslardan, İrlanda soyundan gelen güçlü ve dayanıklı bir koşum atı olduğu hemen belli oluyordu. Birkaç dakika içinde satılmış, ben onun peşinden gitmeye fırsat bulamadan, çitlerle

çevrili dairesel alandan uzaklaştırılmıştı. Benim elden çıkarılmam daha uzun sürmüştü. Annemi alanda çaresizce aradığım anlarda gözlerimden fişkırان delice bakışlar yüzündendi herhalde. Veya belki de oradaki çingenelerin ve çiftçilerin hiçbiricilz bir yarı safkan tay aramıyordu. Sebep her neyse, uzun bir süre benim ne kadar değersiz olduğum tartışıldıktan sonra nihayet tokmağın sesi duyuldu ve alandan çıkarılıp dışarıdaki ağıla götürüldüm.

“Üç altın için hiç de fena sayılmaz, öyle değil mi? Haksız mıyım benim küçük delifişegim? Değiliiiiim, değilim.” Hırıltılı, alkollü bir sestı bu ve sahibime ait olduğubelliydi. Ona efendim demeyeceğim, çünkü benim yalnızca bir tane efendim oldu. Sahibim ve onun gibi kırmızı suratlı üç dört arkadaşı, ağılın çitlerine tırmanıyorlardı şimdi. Ellerinde halatlar vardı. Şapkalarını ve ceketlerini çıkarmışlar, kollarını sıvamışlardı; gülerek bana doğru yaklaştılar. O ana kadar hiçbir insan bana dokunmamıştı; gerilemeye başladım ama arkamda ağılın çitini hissedince durmak zorunda kaldım. Bu sırada adamlar üzerime atladı, yine de onlardan sıyrılmayı başardım ve ağılın ortasına gidip yeniden onlara doğru döndüm. Artık gülmüyorlardı. Var gücümle annemi çağırdım; beni duymuştu ama sesi çok uzaktan geliyordu. O sese doğru atıldımsa da çitleri nasıl aşacağımı bilemeyip zıplamakla tırmanmak arası bir hareket

yaptım, sağ ayağım tahtaların arasına sıkıştı ve orada mahsur kaldım. Yeleme ve kuyruğuma yapışan ellerin ardından boynuma bir ilmek geçirildiğini hissettim; sonra da yere yatırıldım ve üzerime oturan bir adam beni olduğum yere mıhladı. Sanki bedenimin her noktasına oturuyor gibiydi. Üzerimdeki gücün gevşediğini her hissedişimde vahşice tepindim, ama sayıca çok fazlaydılar ve benden daha güçlüydüler; en sonunda zayıf düştüm ve o sırada da yuların, başımın üzerinden geçip boynuma ve yüzüme yerleştiğini hissettim. “Demek mücadele ediyorsun, öyle mi?” diye sordu sahibim. Bir yandan da ipi sıkıyor, dişlerini gıcırdatarak sırtıyordu. “Ben savaşımları severim. Ama seni öyle ya da böyle yola getireceğim. İstedikğin kadar horozlan; gözünü kapayıp açtığında elimden yemek yiyor olacaksın.”

Bir at arabasının arkasına kısa bir iple bağlanmış halde yollarda sürükleniyordum; her dönemeç ve tümsek boynumdaki ipin gerilmesine ve canımın yanmasına sebep oluyordu. Çiftliğe varıp bundan sonra evim olacak ahıra giden köprüyü geçtiğimizde, yorgunluktan bitap düşmüş durumdaydım. Taktıkları yular yüzümü tahriş etmişti. O ilk akşam beni ahıra soktuklarında bana teselli veren tek şey, orada yalnız olmayacağımı anlamak oldu. Hayvan pazarından çiftliğe kadar arabayı çeken yaşlı atı yanımdaki bölmeye götürüyorlardı. İçeri

girmeden önce duraklayan at, bulunduğum kısma başını uzatıp hafifçe kişnedi. Ben bölmenin arka tarafından ayrılıp ona doğru gitmek üzereyken, yeni sahibim kırbacını yaşlı atın üzerine öylesine sert bir darbeyle indirdi ki irkilip yeniden duvar kenarına sığındım. “Gir içeri uyuz hayvan!” diye bağırды. “Zaten yeterince başımı ağrıtıyorsun, bir de bu yeni taya eski numaralarını öğretelim deme sakın!” Yine de o kısacık zaman diliminde yaşlı kısrağın gösterdiği şefkat ve sevgi, beni içinde bulunduğum panik halinden çıkarmış, ruhumu yatıştırmıştı.

Sahibim beni susuz, yemsiz bırakıp ahırdan çıktı ve köprüyü geçip ilerideki çiftlik evine girdi. Kapı çarpmasının ardından, içeriden yüksek sesli konuşmalar geldi. Kısa süre sonra da birilerinin heyecanlı heyecanlı konuşarak hızla ahıra yaklaştığını duydum. Bulduğum bölmenin kapısında iki tane baş belirdi. Bunlardan biri genç bir oğlana aitti. Uzun bir süre boyunca beni pür dikkat inceleyen oğlanın yüzüne bir gülümseme yayıldı. “Anne,” dedi sakın ve kendinden emin bir tavırla, “bu tay, büyüyünce harika ve cesur bir at olacak. Başını nasıl da dik tutuyor baksana.” Bir süre durakladıktan sonra, “Şuna baksana anne,” dedi, “sırılsıklam olmuş. Onu kurulamam gerek.”

“Fakat baban onu yalnız bırakmanı söyledi Albert,” dedi çocuğun annesi. “Bir süre yalnız kalması gerekirmiş. Ona dokunmamanı tembihledi, biliyorsun.”

Bölmemin kapısındaki sürgüleri çekip açan Albert, “Anne, babam sarhoş olduğunda ne söylediğini de, ne yaptığını da bilmiyor. Pazara gittiği günler hep sarhoş oluyor, biliyorsun. Sen de birçok defa, böyle zamanlarda ona aldırış etmememi söyledin bana. Sen yaşlı Zoey’ye yem ver anne, ben de bu arada onunla ilgileneyim. Ah, harika görünüyor değil mi! Rengi kırmızıya kaçıyor, bu renk atlara boz mu deniyordu anne? Alnındaki çarpı da mükemmel. Daha önce bir atta böyle bir işaret görmüş müydün? Daha önce buna benzer bir at gördün mü? Hazır olduğu zaman ona ben bineceğim. Onunla dereleri tepeleri aşacağım ve bu köydeki, bu bölgedeki hiçbir at onu yakalayamayacak,” dedi.

“Daha on üçünü yeni bitirdin Albert,” dedi annesi yan taraftan. “Bu tay da, sen de henüz çok gençsiniz ve zaten baban ona dokunmamanı söyledi; seni orada yakalarsa ağlayarak bana gelme sakın.”

“İyi ama onu niye satın aldı anne?” diye sordu Albert. “Bir buzağı istemiyor muydu? Hayvan pazarına onun için gitmedi mi? Yaşlı Celandine’den süt emsin diye bir buzağı almayacak mıydı?”

“Biliyorum yavrum, ama baban bazı günler kendinde olmuyor,” dedi yumuşak bir sesle. “Çiftçi Easton da bu tayı almaya çalışıyormuş. O çit yüzünden çıkan tartışmadan sonra,

babanın o adam hakkında neler düşündüğünü sen de biliyorsun. Sırf o almasın diye almış olabilir. En azından benim gözüme öyle göründü.”

“İyi ki almış anne,” diyen Albert, ceketini çıkartarak bana doğru yürüdü. “O sırada sarhoş olsa da olmasa da, bu şimdiye kadar yaptığı en harika şey.”

“Baban hakkında böyle konuşma Albert,” dedi annesi. “Çok zor zamanlar geçirmiş biri o. Haksızlık ediyorsun.” Ses tonu, ikna edicilikten epey uzaktı.

Albert benimle aynı boyda sayılırdı; yaklaşırken öyle yumuşak ve nazik bir şekilde konuşmuştu ki anında sakinleşmiş ve onun iyi niyetinden hiç şüphe duymamıştım. Bu yüzden olduğum yerde durmaya devam ettim. Bana ilk dokunduğunda irkilip sıçradım, ama amacının zarar vermek olmadığını biliyordum. Önce sırtımı, daha sonra da boynumu okşamaya başladı; bir yandan da beraber çok iyi zaman geçireceğimizden, ava gideceğimizden, büyüyünce dünyanın en zeki atı olacağımdan bahsediyordu. Bir süre sonra üzerimi ceketıyla yavaşça silmeye başladı. Ben kuruyana kadar silmeye devam etti ve ardından yüzümdeki tahriş olmuş yerlere tuzlu suyla pansuman yaptı. Sonra da tatlı saman ve bir kova serin su getirdi. Bu arada konuşmayı hiç kesmedi diye hatırlıyorum. Yanımdan ayrılmak üzereyken, teşekkür etmek için seslendim ona; beni

anlamış olacaktı ki mutlulukla gülümseyip burnumu okşadı. “Seninle çok iyi anlaşacağız,” dedi sevecenlikle. “Sana Joey diyeceğim, çünkü Zoey’yle kafiyeli. Galiba sana da yakıştı ha, ne dersin? Yarın sabah yine geleceğim Joey ve hiç merak etme, sana bundan sonra çok iyi bakacağım. Tatlı rüyalar.”

“Atlarla konuşmamalısın Albert,” dedi annesi ahırın dışından. “Seni anlamazlar. Aptal hayvanlar bunlar. Baban bu hayvanların inatçı ve aptal olduklarını söylüyor. Hayatı boyunca atlarla uğraşmış biri o.”

“Babam onları anlamıyor anne,” dedi Albert. “Bence onlardan korkuyor.”

Bulduğum kısmın kapısına kadar gidip Albert ve annesinin karanlığa doğru yürümelerini izledim. O an, ömür boyu sürecek bir arkadaşlığın temellerinin atıldığını anlamıştım; aramızda ansızın içgüdüsel bir güven ve sevgi bağı oluşmuştu. Zoey, yan bölmede kapının üzerinden eğilip bana dokunmaya çabaladı. Ama burunlarımız birbirine bir türlü değmiyordu.

Savařa dair her şeyi bir atın gözünden anlatan, kuşkusuz en tarafsız hikâye.

Morpurgo'nun hem filme hem tiyatroya uyarlanan,
dünya çapında büyük ilgi gören eseri *Savaş Atı*,
şimdi Tudem Modern Klasikler koleksiyonunda...

"Savaş ve hayvanlar hakkında kaleme aldıklarıyla
harikalar yaratan Michael Morpurgo, öğüt verici bir
öslup takınmaksızın, önemli duygulara ve hislere
ışık tutuyor."

Guardian

Tudem
Modern
Klasikler

ISBN: 978-605-9604-45-1

9 786059 604451